

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

**Uredništvo Učiteljskega Tovariša
v Idriji.**

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljatve je pošiljati franko.

Učiteljski Tovariš izhaja vsak petek popoldne.
Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.
Vse leto velja . . . 8 K
pol leta 4 „
četrt leta 2 „
posamezne številke po 10 h.

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 20 h za petit-vrsto.
Priloge poleg poštnine 6 K.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste,
če se tiska enkrat . . . 14 h
„ „ dvakrat . . . 12 „
„ „ trikrat . . . 10 „
za nadaljna uvrščenja od petit-vrste po 8 h.
Oznana sprejema Učiteljska tiskarna (telefon št. 118).

Naročnino, reklamacije, to je vse administrativne stvari je pošiljati samo na naslov:

**Upravišтво Učiteljskega Tovariša
v Ljubljani, Gradišče št. 2.**

Poštna hranilnica št. 53.160.

Reklamacije so proste poštnine.

Načrt disciplinarnega zakona za Istro.*)

Po predlogu deželnega zbora Svoje mejne grofije Istre ukazujem to-le:

Člen I.

III. oddelek, t. j. §§ 43—55 deželnega zakona z dne 30. marca 1870, dež. zak. in ukaz št. 19, se v sedanji obliki razveljavi in na njegovo mesto stopijo sledeča določila.

§ 1.

Učiteljske osebe se kaznujejo, ako prekrše vršenje dolžnosti, ki jim jih nalagata služba in službena prisega, ali ako s svojim izvenšolskim vedenjem škodujejo učiteljskemu ugledu ali svojemu delovanju kot učitelji in vzgojevalci.

§ 2.

Kazni so: I. opomin, II. disciplinarne kazni.

Opomin more biti usten ali pismen, a izreče ga v smislu odredne ustanove okrajni šolski svet.

Disciplinarne kazni so:

1. Pismen ukor.
2. Denarna kazen od 20—100 K, ki se ima izterjati v 12 enakih mesečnih obrokih od letne plače in ki gre v deželni šolski zalog.
3. Odložitev kvinkvenije za eno in največ za dve leti, a to tako, da nima nobenega vpliva na naslednje kvinkvenije.
4. Izguba stalne namestitve na dotičnem mestu.
5. Odpust od dotičnega službenega mesta.
6. Odpust iz učiteljske službe.

Disciplinarne kazni izreče disciplinarni senat v smislu naredbene ustanove, a ni vezan držati se zgoraj navedene vrste kazni.

Kazni, razen one pod 6, se brišejo po triletnem neoporečljivem službovanju.

*) Ta načrt smo prejeli s prošnjo, da ga objavimo. Dne 11. t. m. bo istrsko slovensko učiteljstvo o njem razpravljalo. Uredn.

Učiteljske osebe, ki bi bile obsojene sodno, da izgube pravico voliti v občinsko zastopstvo, ima deželni šolski svet takoj odpustiti, ne da bi mu bilo potreba vprašati za to razsodbe disciplinarnega senata.

§ 3.

Ako spozna okrajna šolska oblast, da zaradi postopanja disciplinirane učiteljske osebe trpi ugled učiteljstva in šolstva, jo sme deželni šolski svet med disciplinarnim postopkom suspendirati od službe, a ne sme ji ustaviti nje službenih dohodkov.

§ 4.

Kazenski senat ima sedež tam, kjer deželni šolski svet, a člani tega se pozivljajo in plačujejo v smislu ustanov, ki veljajo za člane deželnega šolskega sveta.

Disciplinarni senat obstoji:

1. Iz predsednika, a ta je zmerom predsednik deželnega šol. sveta, odnosno njegov namestnik.
2. Iz administrativnega poročevalca dež. šol. sveta.

3. Iz štirih članov, ki jih izbira deželni odbor, a ne smejo biti člani ne okrajnega ne deželnega šolskega sveta ter morata biti dva slovenske ali hrvaške, a dva italijanske narodnosti.

4. Iz treh članov in dveh namestnikov, ki jih izbere slovensko-hrvaški oddelek deželne učiteljske konference; ti člani in njih namestniki morajo biti stalno nameščene učiteljske osebe v Istri.

Člani slovensko-hrvaške narodnosti, izbrani od deželnega odbora, in člani, oziroma namestniki, izbrani od slovensko-hrvaškega oddelka deželne konference, se pozivljajo v senat, kadar se ima razpravljati o učiteljski osebi, službujoči na šoli s slovenskim, oziroma hrvaškim učnim jezikom; dočim se pozivljajo v senat člani italijanske narodnosti, izbrani od deželnega odbora, in člani, oziroma namestniki, ki jih izbere italijanski oddelek dežel. učiteljske konference, kadar se ima razpravljati o učiteljski osebi, službujoči na šoli z italijanskim učnim jezikom.

Učiteljske osebe, službujoči na šoli z italijanskim učnim jezikom.

Namestniki članov, navedeni v 4. točki, se pozivljajo v senat, kadar je kateri član zadržan ali pa je sam obtožen.

Poslovni rok disciplinarnega senata se zлага s poslovnim rokom deželnega šolskega sveta.

Disciplinarni senat napravljaja veljavne sklepe, ako je navzočen predsednik, oziroma njegov namestnik, administrativni poročevalec dež. šol. sveta in trije člani in ako za predlog glasuje večina prisotnih. Predsednik, oziroma njegov namestnik ne glasuje nikdar. V slučaju, da je enakost glasov pade predlog. Da je sprejet predlog za odpust iz učiteljske službe, morata zanj glasovati dve tretjini navzočih.

§ 5.

Učiteljske osebe morejo biti kaznovane samo na podlagi pismene pritožbe pri okrajnem šolskem svetu in zaradi pozvedeb in razprave v smislu naredbenih ustanov.

Vsaka pritožba mora biti podpisana od tožitelja in naj je ta zasebna ali uradna oseba. Na nepodpisane pritožbe se ne sme ozirati, pač pa se jih mora enostavno zavreči. Enako je zavreči pritožbe, ki bazirajo na narodnem ali političnem prepričanju učiteljske osebe.

§ 6.

Okrajni šolski svet dostavi vsako pritožbo z vsemi prilogami dotični učiteljski osebi s pozivom, da se pismeno opraviči v času 30 dni ali eventualno vložiti proti tožitelju tožbo pri sodnji zaradi žaljenja časti ali zaradi obrekovanja.

Ako dotična učiteljska oseba vložiti tožbo na sodnijo, mora to naznaniti okrajnemu šolskemu svetu in po razpravi predložiti razsodbo. Ako je obsojen tožitelj dotične učiteljske osebe, preneha vsak nadaljni postopek.

K pismenemu opravičevanju more priložiti zatožena učiteljska oseba pismene izjave svojih priči.

§ 7.

Okrajni šolski svet razpravljaja v svoji seji o pritožbi in opravičevanju pritožene učiteljske osebe ter sklene, ali se ima oprostiti ali se jo kaznuje z opominom, ali se postavi predlog na deželni šol. svet, da se disciplinarно postopa proti zatožencu.

Ako okrajni šolski svet sklene ustni opomin, mora istodobno skleniti, ali ima izreči ta opomin okrajni šolski nadzornik ali en zastopnik učiteljstva v okraj. šol. svetu.

§ 8.

Na predlog okrajnega šolskega sveta more odrediti deželni šolski svet, da se uvede proti zatoženi učiteljski osebi disciplinarni postopek, ali pa ukazati, da jo okrajni šol. svet kaznuje s pismenim opominom.

Ako deželni šol. svet sklene, da se uvede proti zatoženi učiteljski osebi disciplinarni postopek, določi dan javne ustne razprave pred disciplinarnim senatom. K tej javni razpravi povabi deželni šolski svet tožitelja in njegove priče, ako jih je navedel v zatožbi, ter zatoženo učiteljsko osebo in nje priče, ako jih je navedla v pismenem opravičevanju. Dotična vabila se morajo vročiti strankam vsaj 30 dni pred obravnavo.

§ 9.

Zatoženec in tožitelj moreta privedi k javni obravnavi tudi druge priče, ako sta jih naznanila vsaj tri dni pred obravnavo deželnemu šolskemu svetu. Zatoženec more privedi tudi branitelja, ako je to naznanil vsaj pred pričetkom obravnave predsedniku disciplinarnega senata. Branitelj more biti stalno nameščena učiteljska oseba, ki služi v Istri, ali pa tudi odvetnik.

§ 10.

Disciplinarni senat izpraša tožitelja, obtožena in vse priče. Člani disciplinarnega senata, obtoženec in njegov branitelj smejo postavljati pričam vprašanja, ako to istodobno naznanijo predsedniku senata. Obtožencu, oziroma njega branitelju pripada pri obravnavi zadnja beseda.

LISTEK.

O hipnotizmu.

Bilo je pred dvema letoma, ko je prišel zdravnik v našo vas. Zvečer me je povabil na kupico vina k Maliču. No, človek, zapuščen na kmetih, si pač zaželi, da vidi inteligentnega človeka, da se z njim malo razgovori. Tudi jaz sem se z veseljem odzval njegovemu povabilu. Mož se ni baval s proketo politiko, in to mi je bilo prav po godu.

Razgovor je prišel o bakterijah, ker je ravno takrat pri nas razsajala influenza ali, kakor jo kmet nazivlje, gosposka bolezen.

Beseda je dala besedo in tako sem ga jaz vprašal, kaj on misli o hipnotizmu, oziroma magnetizmu. Rekel je, da hipnotizem oziroma človeški magnetizem obstoji ter da se je o tem uveril, ko je obiskoval visoko šolo na Dunaju. Prisostvoval je parkrat eksperimentom pokojnega prof. Kraf-Ebinga. „Zamore li vsak biti hipnotizer, gospod doktor?“ ga vprašam jaz. „More,“ odgovori on. „Potem ste gotovo tudi vi,“ nadaljujem jaz. „Da sem,“ odgovori

doktor in me obenem vpraša, bi li tudi jaz rad znal hipnotizirati, kar sem, seveda potrdil.

V družbi je bil zemljemerec g. A . . . n in koleginja B „Dobro,“ pravi doktor, „pa poizkusimo magnetizirati g. A . . . a.“ Gosp. zemljemerec je pri volji, da se z njim poizkusi eksperiment. Poizkus se je obnesel nad vse dobro.

Drugi dan poizkusim jaz in tudi meni se je posrečilo magnetizirati g. zemljemerca. Poizkusil sem pozneje še pri več drugih osebah in to s poveljnim uspehom. Nekega večera sta bila pri magnetiziranju navzoča c. kr. okrajni glavar in c. kr. nadzornik agrarne operacije. No, to sta ta dva gospoda, ki sta bila glede hipnotizma prava neverna Tomaža, gledala hipnotizirani medij!

Kaj je hipnotizem? Hipnotizem je umetno uspavanje človeka. To uspavanje se lahko doseže na dva načina, ali z magnetskimi potezami ali z gledanjem svetlega predmeta. Sen, provzročen z magnetskimi potezami, je magnetski sen. Sen, ki nastane po gledanju svetlega predmeta, pa hipnotski sen.

Kakor hitro nastane magnetski ali hipnotski sen, nastopi obenem tudi katelepsija pri

uspavanju. Katelepsija se imenuje krčeviti stan telesa. Telo postane za vse zunanje vtiske neobčutljivo. Srce dotičnika bije polagoma in mirno. Oseba v magnetskem snu diha tako, kakor bi spala trdno spanje, je torej popolnoma brez zavesti. To je pravi mrlič, le da bije srce in da diha. S telesom uspavane lahko razpolagaš kakor hočeš, daš mu celo take pozicije, ki so proti vsem nam poznanim zakonom ravnotežja. Te pozicije so znak, da uspavane ljudi ne vara — namreč gledalcev. Toliko v pojasnilo onim, ki še niso videli uspavane osebe.

Sedaj nastane kardinalno vprašanje: „Kaj se je zgodilo z zavestjo uspavane?“ Na to vprašanje nam odgovarja tajnik društva „Société magnetique de France“ prof. Durville. Ta profesor je delal poizkuse že pred 12 leti s polkovnikom de Rochasom.

Njemu se je posrečilo zavest uspavane celo fotografirati, zakaj eksteriorizirana duševna sila, to je zavest dotičnega uspavane, se je v toliko zgostila izven uspavane človeka, da je bilo mogoče videti s prostim očesom duševno bitje dotične osebe. To novo prikazen zovejo navadno dvojnik. Svoje novo odkritje je Dur-

ville tudi javno obelodanil s svojim predavanjem v Parizu.

Dvojnik pa se ne vidi vedno pri vsakem magnetično uspavanem človeku, ampak le pri jako senzitivnih osebah, ako se jih energično in dolgo magnetizira.

Iz svoje male prakse sem uvidel in se prepričal, da magnetizirani uspavane, oziroma njegov, pri mojih poizkusih nevidljivi dvojnik, sliši in odgovarja le na magnetizerjeva vprašanja. Ko sem vprašal neko osebo po njenih skrivnih tajnah, je dotična oseba vse priznala brez laži. Eksteriorizirani duh uspavane je torej nezmožen laganja. Povedal je dotičnik celo ime njemu v oni tajni sveto, in ko se je dotični usmrtil, se je izkazalo, da so bile resnične njegove izpovedi.

Ako preiskujemo temu faktu vzrok, ga lahko najdemo zopet v Durvillovem odkritju.

Ko je Durville vprašal dvojnika magnetizirane osebe Edmeé: „Kje si zdaj, Edmeé?“ mu je odgovorila: „Jaz sem tu, moje telo je le prazna vreča. Cela moja oseba se zdaj nahaja v svetlikujoči se pojavi. Ta pojava sem jaz, ki mislim, delam, vem in znam ter prenašam govorico na svoje fizično telo.“

Ves postopek obravnave in vse izjave se zapišejo v zapisnik.

Kadar se dovrši preslihanje, kakor je zgoraj navedeno, se odstrani senat in obdrži tajno sejo, v kateri se sklene z glasovanjem, ali se ima obtožena oprostiti ali kaznovati. V zadnjem slučaju določi na podlagi glasovanja tudi kaznen.

Proti razsodbi disciplinarnega senata imata pravico se pritožiti tožitelj in obtožene pri ministrstvu za bogočastje in uk v dobi 30 dni potem ko se je vročila pismena razsodba.

§ 11.

Priče, ki so vedoma izjavile neresnico pred disciplinarnim senatom in s tem hotele zavesti senat, da bi izrekel krivo razsodbo, je ovaditi državnemu pravdnistvu, da jih zatoži kazenskemu sodišču, ki jih kaznuje na podlagi kazenskega zakona.

§ 12.

Vsi spisi in zapisniki, nanašajoč se na disciplinarni postopek, morajo biti sestavljeni v onem jeziku, ki je učni jezik one šole, na kateri službenje obtožena učiteljska oseba. V istem jeziku se mora voditi razprava in v istem jeziku mora izreči senat ustno in pismeno razsodbo.

§ 13.

Pisarniško osobje, ki ga je potreba pri disciplinarnem postopku in zasedanju disciplinarnega senata, daje okrajni, oziroma deželni šolski svet.

§ 14.

Vse stroške vzdrževanja razprav pred disciplinarnim senatom se plačuje iz deželnega šolskega zaloge, a v slučaju, da je obtožene oproščen, jih mora povrniti tožitelj deželnemu šolskemu zalogu. V tem slučaju je dolžan tožitelj povrniti tožencu vse stroške, provzročene mu zaradi obtožbe, ne izvzemši tudi onih za branitelja.

Člen II.

Ta zakon stopi v veljavo oni dan, ko zadobi najvišje potrdilo.

Člen III.

Mojemu ministru za bogočastje in uk je naročeno, da skrbi, da se ta zakon vrši.

Naš denarni zavod

Geslo: Kar plodono naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani.

registrirana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do konca februarja: K 42.412-92.

Naznanilo. Kdor želi od zadruge kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v pošt-nih znakah. Na prošnje brez vpošiljatve navedenih znamk se ne odgovarja.

Izvenšolsko delovanje učiteljstva.

Poročal na zborovanju učiteljskega društva za sežanski okraj Al. Hreščak.

(Dalje.)

Naloga socialnega odseka bo tudi skrbno preštudirati vsakočasni politični položaj, posebno ob času volitev. V evidenci naj ima delovanje obstoječih strank, sestavlja naj si o važnejših političnih potezah notice, iz katerih

Uspavanje je jako pristopen magnetizerjevi sugestiji. Kar mu zabiča magnetizer, to tudi trdi uspavane. Uspavane je takorekoč igrača magnetizerjeve volje.

Pa poreče zdaj neveren Tomaž: „No, potem je pa Edmé le to govorila, kar je magnetizer mislil sugeriral.“

Tudi to je Durville preiskoval in dognal, da je pač uspavane podvržen magnetizerjevi sugestiji, ali iz sledečih poizkusov je dokazano, da časih uspavana oseba vendar reagira tudi na mogočno delujočo sugestijo magnetizerja.

Ko je Durville preiskoval petere čute uspavane na telesu in dvojniku, mu je Leon-tine ježno odgovorila: „Jaz vam povem, da ničesar ne voham, ako ne verujete, mi je vseeno.“

Poprej sem tudi omenil, da je telo uspa-vanjevo neobčutljivo in da je le njegov dvoj-nik. To dobro vedo tudi zdravniki, zato tudi nekateri amputirajo jako občutne dele ne s po-močjo narkoze (tudi narkoze je umetno uspa-vanje), ampak z magnetiziranjem.

Tudi te poizkuse je napravil Durville. Ko je poizkušal razne čute uspavane, ni bilo telo nikdar zavestno pojavov dotičnih tvarin, pač pa vedno le dvojnik.

naj se črpa pozneje bojna taktika na političnem polju. Socialni odsek nam bodi prapor naše armade, on naj nam kaže direktivo naše tak-tike, ki se bo določila vedno pri naših zboro-vanjih. Razburkano politično valovanje sega tudi do našega obrežja, sega z mogočno roko glo-boko tudi v naše življenjske interese; zato od-primo v naših društvihi vrata na stečaj tudi takim razmotrivanjem, ki nam fiksirajo položaj v tem vrvenju. Pri teh razmotrivanjih nam bodi najvišja maksima le proevit šolstva in na-predek narodne prosvete, da govorim s Pesko-vimi besedami. V bojno vrsto za te narodne postulate se postavimo vselej in povsod, bo-dimo pa potem v stranki, ki sliši na to ali ono ime.

Zaradi tega ravnokar citiranega najviš-jeja načela bo moral imeti odsek v evidenci vse vplivne kraške, učiteljske in šoli naklo-njene osebe. Dobe se med takozvanimi kra-skimi naprednjaki osebe, ki zaradi osebnih in-teresov fingirajo prijateljstvo do šole in učiteljstva. Služi jim to le kot plašč, ki naj bi zavijal v tmino njihovo sovraštvo in mržnjo do ljudskega napredka. Živimo na takozvanem naprednem Krasu. Ne zakrivajmo pa si res-nice; pomenjalo bi to voditi same sebe za nos. Na našem Krasu živi med napredno družbo mnogo parasitov. Ti pobeljeni grobovi pa so tako dobro našemljeni s humanitarno masko, da mnogi kolega ne vidi skozi to dobro po-gojeno krinko demonske fiziognomije strastnega reakcionarca, ki drži s previdno prakso naprav-ljene kremplje pod gladko kožico. To moramo poznati vsi!

Jako važno vprašanje, ki ga bo moral odsek preštudirati, je ono o izobrazbi tiste mladine, ki je ravnokar zapustila šolske klopi. Mladina je v tem času jako sprejemljiva za razne nove vtiske. Vplivi, ki so v tem času odločilni, vladajo navadno celo poznejše živ-ljenje. Kateri vplivi pa so tu odločilni, vam je vsem še predobro znano. Šola je pustila mla-denčiča iz rok, doma se začelna v tem času emancipirati od roditeljskega vpliva — če ga je sploh kaj bilo — ter začelna živeti na svojo roko, na svojo odgovornost. Imponirajo mu le širokoustni siroveži, opotekajoči se pijanci, kom-ponisti preklinjevalnih litanij in drugi taki člo-veški izvržki. Ni ga bitja, ki bi poseglo z re-šilno roko v to podirajočo se zgradbo osmih šolskih let. Ti mladi možaki od 16, 17 let se sramujejo že zdaj, da so bili nekdaj pod uč-iteljevo „komando“, kar kažejo navadno z izzi-valnim preziranjem. Rogajo se šolski mladini zaradi spoštovanja, ki ga goji ta do učitelja in marsikateri učiteljev račun prečrtajo ti mleč-nozobi fantje od fare. Seveda je tudi res, da se navadno poboljšajo, ko začno nekoliko trez-nejše misliti, a pohujšanje, ki ga naredi, je veliko in ostane.

Tov. Pesek nasvetuje za tako mladino posebne odseke v pevskih, bralnih, tambura-ških in sličnih društvihi. Krvava potreba lista za šoli odraslo mladino je sedaj pokrita. Na nas je ležeče, da privežemo mladino nase, da jo navajamo k čitanju. Odsek za izvš. delova-nje bo moral večkrat naprositi kolege in kole-ginje, da napišejo kak poučen ali zabaven se-stavek za ta list.*)

*) Tako je, žal, tudi drugod!

**) „Naša bodočnost.“

Uredn.

Jako zanimiv pri uspavanju je tudi ta pojav, pa uspavane to, kar mu magnetizer zapove, izpolni tudi potem, ko se po magneti-zerjevem povelju prebudi.

Tako sem n. pr. zapovedal uspavancu: „Ko se prebudite, morate po preteku 10 minut reči svojemu nadzorniku: Kaj g. nadzornik, tudi vi ste tukaj! Bodi pa pripomnjeno, da je bil nadzornik že ves dan z dotično osebo skupaj in je z njo sedel tudi pred magnetnim uspavanjem. In res, ko se je uspavane prebu-dil, je rekel čez nekoliko časa: „Kaj, gospod nadzornik, tudi vi ste tukaj?“ Ta pojav mag-netiziranja bo še gotovo važen faktor pri odgoji.

Po nekod na Nemškem že poizkušajo s tem, da pokvarjene ljudi, magnetizirajo in jim v stanju magnetskega sna zapovedujejo, da se odvadijo navad, kakor tatvine, pijančevanja itd. Po večkratnih poizkusih se je doseglo, da so se dotičniki po več časa vzdržali slabih dejanj in ni izključeno, da bi se popolnoma odpravile slabe navade s tem pripomočkom.

Toliko za danes. Ako bi čitatelje zani-mali članki o drugih enakih pojavihi, pa se še oglasi Vam vdani kolega

Magnetizer.

Tu se odpirata tudi kolegi-njam široko polje požrtvoval-nega delovanja. Mnogo je dela, ki ga bodo morali kolegi sami opravljati, zato z opravičenostjo apeliram na kolegince: Pre-vzemite to delo ve, da se obr-nemo mis toliko večjim uspe-hom k drugemu, vam nepristop-nemu delu!

Dotakniti se hočem sedaj nekega po-glavlja iz življenja kraškega ljudstva, in to je javna morala. Ne mislim pa pri tem na mo-ralo v ožjem smislu, kot se navadno razumeva, ampak v širšem pomenu. Gotovo je, da niso v tem oziru vse vasi na Krasu enake, toda poznam neke vasi, kjer poznajo sicer ljudje jako dobro javno nemoralo, o morali sami pa se jim menda začelna sanjati šele tedaj, ko prekoratijo 70. leto svoje čestljive starosti. Po-treboval bi Zolajevu realistično pero, dabi mo-gel vsaj površno kopirati razmere, ki vladajo po nekaterih vaseh. Seveda bi me morala sv. Inkvizicija postaviti na indeks, ker se v tistih blaženih sferah katoliške resnicoljubnosti go-spodje boje pogledati resnici v obraz. — Pu-stimo pa njihovo politiko in pogledimo rajši, kako bi bilo mogoče osušiti to domače močvirje!

Učitelj sam je v takih slučajih siromak, nemogoče mu je s prepričevalno besedo ali kako drugače izboljšati takega žalostnega stanja, za katero je rabilo javno pohujšanje mogoče leta in leta, da more danes slaviti svoj triumpf. In notabene, da je rabilo p o h u j š a n j e leta in leta, ki gre navadno hitro izpod rok. Kaj šele sanacija teh razmer! Učiteljev zgled je osamljen, zaradi tega ljudstvu smešen in uje-gov glas je glas vpijočega v puščavi. Tukaj se bo treba obrniti vsekakor na druge faktorje, ki imajo zaradi svoje funkcijske regije pravico segati globoko v skoro vse posameznosti fami-liarnega življenja. To so v prvi vrsti naši ob-činski zastopi, ki se ne morejo prisiliti potom kazenskega kodeksa, da bi vršili točno svojo vzvišeno in hvaležno nalogo. Res je, da ima delaven in spoštovan učitelj mnogo vpliva na občinski zastop, toda meni se v kljub temu ne zdi močen dovolj, da bi mogel vedno izposlo-vati kake dobrodejne reforme v občinski upravi z ozirom na varstvo in negovanje javne morale.

To bi se doseglo po mojih mislih najlažje potom županske organizacije našega okraja.

Taka županska organizacija, kjer bi bili organizirani vsi kraški župani in podžupani, bi bila v prvi vrsti za župane same jako važna, ker potrebujejo tudi oni mnogokrat složnih na-stopov in skupnega vodstva v mnogih, mnogih zadevah. Jako eminentne važnosti pa bi bila tudi za nas in za vse naše delovanje.

Da se županska organizacija uresniči,*) bi se moral obrniti odsek za izvš. delovanje do državnega in deželnih poslancev, ki imajo več vpliva na župane in podžupane kot učiteljsvo. Sploh bi mogel odsek tudi pozneje vplivati na žup. organizacijo največ po držav-nih in deželnih poslancih.

Razne podpore od občin v svrhu obče-ko-risnih naprav bi se lažje dosegle na ta način, kakor brez sistematičnega vplivanja na župane in podžupane celega okraja potom predavanj in pismenega agitiranja pri vodstvu županske organizacije.

Ko bi še imeli ustanovljeno tako organi-zacijo, bi tudi blagopokojni sirotinski sveti, alarmirani s tako navdušenostjo, ne bili zapi-sani že ob svojem rojstvu v knjigah vaških mrtvooglednikov. Od sirotinskih svetov bi si lahko obetali lepih uspehov, ko bi ne bili mrtvorojeno dete. Danes po enoletnem ob-stanku spe menda vsi spanje kakšnih? — pra-vičnih že ne.

Tako bi županska organizacija mnogo-stransko razvijala plodono svojo misijo. Naši kraški starešine bi se začeli po vplivu lastne organizacije zanimati tudi za narod-nostna in kulturna vprašanja; izginili bi slučajji, da ne bi vedel kak g. starešina niti, kako nalogo da vrši družba sv. Cirila in Me-toda v Slovencih. Danes je menda 50% takih narodnostnih analfabetov med čestljivimi sena-torji kraških občin.

Izprožiti pri poslancih idejo take župan-ske organizacije, jo pojasniti, utemeljiti in po-nuditi svojo pomoč v uresničenje, je sedaj v prvi vrsti naloga našega socialnega odseka.

(Konec.)

*) V tem času je ta misel že toliko dozorela, da se bliža uresničenju; pripravljajni odbor je že se-stavljen od strani županov samih, pravila te organiza-cije so se že obravnavala. Op. pis.

Iz naše organizacije.

Štajersko.

Učiteljsko društvo za celjski okraj je zborovalo na Srečnici v Celju pri mnogo-brojni udeležbi, kakršne nismo vedno vajeni. 42 tovarišev se je odzvalo svoji stanovski dolž-nosti, med njimi smo videli celo take, ki se že nekaj let sem niso udeleževali naših se-stankov. Upamo, da nam ostanejo kot obisko-valci zvesti tudi pri bodočih zborovanjih! — Društvo je nanovo pristopil tov. Julij Sevnik iz Dramelj, kot gostinji sta bili navzoči tova-rišici Leckerjevi, svojo odsotnost je opravičilo nekaj tovarišev in tovarišice.

Predsednik tov. Černej pozdravi navzoče, posebe še novega častnega člana tov. Armina Gradišnika in c. kr. nadzornika g. Josipa Su-paneke, izražajoč željo, da bi se vsi učitelji tesno oklenili društva. Učitelj edini more mi-sliti in čutiti popolnoma z učiteljem sotrpinom. Stranke nas upoštevajo navadno le toliko, ko-likor nas slučajno rabijo. A če nas vse zapu-sti, ostavi nam varno zavetje naša organizacija, ki jo izpopolnimo v močno trdnjavo. Osebnó nasprotstvo, sovraštvo ali celo izdajstvo naj ne sega v to trdnjavo, a parola, pod katero se najdemo, nam bodi: zaveden, napreden učitelj in taka učiteljica.

Nato čita čestitko, ki se je pisala c. kr. nadzorniku g. J. Supaneku povodom njego-vega odlikovanja ter naznanja, da je vpslal imenik vseh članov „Zvezi“. — Razpravljalo se je iznova na dolgo in široko o aferi Va-lenčič-Kocijan, končno je tov. predsednik čestit-al tov. Valenčiču, da si je znal na primeren način dobiti zadostneje.

Pri zborovanju so bili na razpolago na-ročilni listi vsem tovarišem, ki jih niso dobili potom šolskih vodstev. Da je uvedba naročil-nih listov in vplačevanje časopisov in knjig potom socialnega odseka jako praktična, ne bo nihče ugovarjal; tembolj pa se treba čuditi, da se najdejo tovariši voditelji, ki ne privo-ščijo take dobrote ne sebi, pa tudi ne svojim tovarišem.

Tov. Fr. Brinar je predlagal, naj se na-sveti proti sedanjemu običaju obravnavajo na koncu zborovanja, kakaj nekateri nasveti se šele izcimijo tekom vsakokratnega dne-vnega reda.

Predavanje gospe Tilke Brinarjeve, „Ne-kaj iz življenja naših mladih“ je bilo z odo-bravljajem sprejeto.

Prosti razgovor je nato vpletel tov. Fr. Brinar o ministrski odredbi v zadevi hišnih nabiralnikov. Poudarjal je, da se naj mladina navaja k varčevanju, ki ga lahko učitelj z na-biranjem malih zneskov pospešuje; zneske po 1 K pa že obrestonosno naloži v kakem denar-nem zavodu. Pri takem nabiranj, oziroma varčevanju spozna učitelj lahko dodobra otroka glede poštenosti.

Priporočalo se je tudi pristop k „Na-rodni založbi“.

Sklenilo se je pri podpornih članih po-birati podpornino à 2 K vedno le za tekoče leto, obenem pa potrkati pri raznih slovenskih trgovcihi, kamor zahaja učiteljstvo kupovat, da pristopijo društvu kot podporni člani.

Na predlog tov. Černeja se je sklenilo, da si naše društvo iz društvenega imetja na-bavi skioptikon, za kar se že zdaj neka vsota votira, tekom leta pa pridene toliko, da že lahko z novim letom društvo razpolaga z njim. Gotovo se bodo našli tudi prijatelji šole in učiteljstva, ki bodo radevolje dali kak prispe-vek za to pripravo.

Prihodnje zborovanje se določi na dne 19. marca.

Konjiško učit. društvo je imelo svoje zborovanje dne 6. januarja 1909 v Konjicah. Tov. predsednik pozdravi navzoče, posebnó okr. šol. nadzornika g. Schehla ter izraža željo, da bi pristopil k društvu, ker se s tem za-upanje pospešuje, a učiteljstvo uživa večji ugled. Spominja se tudi regulacije učiteljskih plač l. 1909. Da pa v resnici kaj dožemo, je treba trdne organizacije. Zatorej pozivlja na-vzoče v bojno vrsto. Časi so resni. Vsi za enega eden za vse! Trdno se držimo, potem pa v močni falangi stopimo proti onim, ki nam kratijo čast in ugled! Le na ta način dosežemo tudi to, kar nam gre. Nato nam poda kratko zgodovino organizacije.

Tov. Schell predava o pouku v naravi. Ker je ta tema v našem okraju še nova, so poslušalci z velikim zanimanjem sledili njego-vemu izbornemu izvajanju ter so izrazili željo, da bi tovariš v primernem času pokazal to praktično.

Nato pride predavanje g. okraj. šolskega nadzornika v spisanju tabele V, o zbirki nor-malij z indeksom, o obravnavi šolskih zamud, o novi šolski matici itd. To predavanje je dobro služilo posebno šolskim voditeljem, da se jim pri sestavljanju uradnih spisov olajša delo ter se odstranijo morebitne nejasnosti.

Končno se je na predlog tov. Kožuha sklenilo, da si društveniki naročajo časnike potom socialnega odseka.

Srednješolski vestnik.

** Razpisano je učno mesto na nemški drž. gimnaziji v Ljubljani za nemščino in kla-sično filozofijo. Prošnje do 1. malega travna na dež. šolski svet kranjski.